

ET ALTERNATIV TIL BANDELIVET

/ ALTERNATIVET

ET ALTERNATIV TIL BANDELIVET

Alternativet mener, at der skal sættes ind på både den korte, mellemlange og lange bane for at stoppe den verserende bandekonflikt. Det er selvsagt uacceptabelt for et demokratisk samfund, at kriminelle bandemedlemmer gør det utrygt for borgerne at bo og leve i byerne. Derfor må og skal bandekonflikten bringes til ophør.

At stoppe bandeproblemerne kræver som minimum en øget og massiv, lokal politiindsats. Men mere politi i gaderne løser ikke problemerne. En øget politiindsats skal suppleres med andre initiativer.

På den helt lange bane skal bandeproblemerne forebygges og bekæmpes gennem mere menneskelig inklusion, bedre integration samt mindre social og økonomisk stigmatisering. På den mellemlange bane – som dette udspil fokuserer på – skal der udvikles og iværksættes nye initiativer, som hurtigt og effektivt kan sætte en stopper for problemerne.

Disse initiativer handler ikke mindst om at frigøre flere af politiets ressourcer, fjerne en væsentlig del af bandernes indtægtsgrundlag ved at legalisere cannabis, og gøre det mere attraktivt og sikkert for bandemedlemmer at samarbejde med politiet. Men der skal mere til. Der er brug for at udvide og udbrede exitindsatserne, styrke efteruddannelsen af fængselsbetjente, inddele bandemedlemmer i registre og afsætte væsentlige midler til at opdele bandemedlemmerne i mindre grupper i fængslerne. Sidst, men ikke mindst, ser vi et stort behov for at styrke den vigtige sociale indsats – bl.a. ved udbrede mentorstøtten, forbedre uddannelses- og beskæftigelsestilbuddene til risikogrupper samt øge inddragelsen af forældre og civile mæglergrupper.

For Alternativet er det vigtigt at slå fast, at man ikke genskaber trygheden for borgerne ved hjælp af lette løsninger. Tiden er ikke til symbolpolitik; Skærpede straffe uden et mål for øje er ikke en bæredygtig løsning, men kan være med til at avle mere kriminalitet og flere bandemedlemmer. Tiden er til fornuftige og veldokumenterede tiltag, der har en reel og langtidsholdbar effekt, og som kan lede eksisterende og potentielle bandemedlemmer ind på en anden livsbane.

FAKTA:

Før 2009 gav førstegangstilfælde af besiddelse af skydevåben på åben gade normalt 6 måneders ubetinget fængsel. Med regeringens bandepakke i 2009 blev der indført en minimumsstraf på 1 år.¹ Sidenhen er denne minimumsstraf løbende blevet hævet, og med VLAK-regeringens bandepakke "Bander bag tremmer" er minimumsstraffen i dag på 2 år.²

"Vi ved, at straf i sig selv kan have en præventiv effekt, men der er ikke noget, der tyder på, at hårdere straffe virker mere præventivt end mildere straffe. Vi har et relativt håndfast eksempel. Vi fik en historisk stramning af bandepakkerne i foråret, og vi kan nu se, at resultatet ikke er, at vi har fået mindre bandekriminalitet. Skyderierne er simpelthen blusset op igen. Det viser blot, at sådanne strafpakker – og det viser al forskning også – har begrænset eller ingen effekt overhovedet på bandekriminalitet"

– Henrik Dam, formand for Det Kriminalpræventive Råd³

¹ http://justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Pressemeddelelser/pdf/2009/Bandepakke_baggrund.pdf

² <http://justitsministeriet.dk/nyt-og-presse/pressemeddelelser/2017/folketinget-vedtager-fordobling-af-minimumsstraffen-ulovlig>

³ <https://www.b.dk/nationalt/paa-personer-som-dig-og-mig-virker-straf-vi-vil-ikke-i-faengsel-men-der-findes>

KLOGERE BRUG AF RESSOURCER OG LOVGIVNING

Bandekriminalitet er hård kriminalitet og skal naturligvis håndteres som sådan. Men netop derfor er der behov for, at vi er langt mere målrettede og rationelle i vores brug af ressourcer. Både politikere, forskere og politifolk har løbende kritiseret den måde, hvorpå man i dag anvender og prioriterer politiets ressourcer. Alternativet er enig i, at der i dag går uforholdsmæssigt mange ressourcer til opgaver – fx grænsekontrol og bekæmpelse af tiggeri og cannabis-salg – som kunne gøre mere gavn andre steder. Helt konkret foreslår vi, at man både bruger de eksisterende ressourcer og den eksisterende lovgivning klogere for at styrke såvel individets som samfundets tryghed og sociale bæredygtighed.

Bedre og klogere brug af ressourcer

Politiet skal øge sin patruljering af områder, der er særligt ramt af bandekriminalitet og skudopgør. Det er vigtigt, at politiet er massivt tilstede i de hårdest ramte områder for at genskabe trygheden. Ressourcerne skal bruges bedre og klogere, og derfor foreslår Alternativet følgende:

1. Afkriminalisering af tiggeri: Det giver ikke mening, at man i en tid med bandekrig bruger vigtige ressourcer på at jage fattige hjemløse og straffe dem for at tigge. Alternativet vil tilbagerulle den symbolpolitiske lov, der straffer mennesker for fattigdom. De frigjorte ressourcer herfra skal i stedet gå til at bekæmpe den organiserede bandekriminalitet.
2. Afskaffelse af grænsekontrollen: Ifølge Rigspolitiet har Politiet brugt 525 årsværk på grænsekontrollen, siden den blev indført i starten af 2016. Det svarer til 755.000 timer, hvoraf mange i stedet kunne være gået til at bekæmpe bandekonflikten herhjemme.

FAKTA:

Ifølge Rigspolitiet har politiet brugt 525 årsværk på grænsekontrollen, siden den blev indført i starten af 2016. Det svarer til 755.000 timer.

Legalisering af cannabis

Ved at legalisere cannabis kan vi fjerne en væsentlig del af indtægtsgrundlaget for banderne og derigennem svække dem. Dette vil samtidig frigøre ressourcer i politiet, der kan bruges på andre og vigtigere opgaver. Alternativet mener, at cannabis bør betragtes som et rusmiddel på linje med alkohol, og ønsker derfor en legalisering. Staten skal i første omgang regulere forbruget, mens indtægterne herfra skal kanaliseres over i misbrugsforebyggende og sociale indsatser. Det skal fortsat være ulovligt for alle andre end staten at producere og sælge cannabis på kommercielt plan. Til gengæld skal staten producere og sælge cannabis, og den type skal det være lovligt at bruge.

Strafnedsættelse for bandemedlemmer, der hjælper politiet

Man skal som udgangspunkt ikke kunne få strafnedsættelse for sin egen forbrydelse mod at hjælpe med opklaring af andres forbrydelser. Men med bandekonflikten står vi med et akut behov, hvorfor Alternativet ønsker at udnytte Straffelovens §82 stk. 1 pkt. 10, som giver mulighed for at nedsætte straffen for personer, der har givet oplysninger, som er afgørende for opklaringen af strafbare handlinger begået af andre. Det skal således være mere attraktivt og sikkert at bidrage med oplysninger, der kan lede til opklaring af den aktuelle bandekonflikt. Alternativet foreslår konkret, at man i højere grad inddrager muligheden for at benytte denne bestemmelse i en foreløbig 1-årig periode – udelukkende i forbindelse med bandeopgør – således at bandemedlemmer kan forvente større strafned-

sættelser mod, at de hjælper med opklaringen af forbrydelser begået af andre bandemedlemmer. Strafnedsættelsen skal kombineres med skræddersyede exitindsatser, herunder også vidnebeskyttelse, for den pågældende og hans/hendes nærmeste familie.

BEDRE BRUG AF FÆNGSLER OG EXITPROGRAMMER

Som samfund skal vi styrke bandemedlemmernes mulighed for at starte et nyt liv – også når de allerede er havnet i kriminalitet eller sidder i fængsel. Derfor har vi brug for nye tiltag, som gør det lettere for bandemedlemmer at kvitte bandelivet og de kriminelle miljøer. Gode relationer, bedre uddannelses- og beskæftigelsesforløb samt efteruddannelse af fængselspersonalet er blandt de tiltag, som Alternativet anbefaler. Samtidig ønsker vi at give arbejdet med exit-programmer og resocialisering af bandemedlemmer, der allerede har begået kriminalitet, et særligt fokus som en del af en mere helhedsorienteret indsats. Vi skal investere i forebyggelse som et middel til at skabe et tryggere og bedre samfund.

Flere penge til exitindsatser

Forskningen viser, at vejen ud af en kriminel gruppe kan være en svær og langvarig proces. Derfor er vi som samfund og politikere nødt til at være tålmodige, når vi skal hjælpe unge ud af bandelivet. Det handler ikke mindst om at motivere de unge til at forlade miljøet, fx ved at tilbyde støtte og psykologhjælp, ved at få en ny omgangskreds, et job, et hjem eller en uddannelse, eller ved at assistere dem i noget så banalt som at få fjernet de tatoveringer, der associerer dem med et bestemt bandemiljø. Kort sagt skal de opleve sig selv som en del et inkluderende fællesskab, der er noget andet end banderne. Derfor skal der afsættes flere midler til exitprogrammerne, og vi skal sikre bedre koordinering myndighedsaktører imellem.

Undersøg muligheden for sekundært banderegister

I dag registreres man relativt let i politiets banderegister. Det betyder, at selv individer, som har begået relativt let kriminalitet og ikke er tæt knyttet til bandemiljøerne, risikerer at blive placeret i bandeafdelingerne, når de skal afsone deres straf. Det skaber et unødigt potentiale for en mere permanent rekruttering til bandemiljøerne – endda inde i fængslerne. Alternativet foreslår, at man undersøger muligheden for et sekundært banderegister, der giver disse individer mulighed for at afsone deres straf adskilt fra bandemedlemmer.

Exit-program til flere og inklusion af familiemedlemmer

Alternativet ønsker, at man forsat tilbyder exit-forløbene, så de tilbydes alle personer, som af myndighederne vurderes at have potentiale til et exitprogram. Det gælder også personer, som ikke er blevet optaget i en bande, men er i fare for at blive rekrutteret. Vi mener også, at man i endnu højere grad bør involvere bandemedlemmers pårørende og familie. Det er væsentligt at deltage i exitprogrammet har et stærkt og støttende netværk at vende tilbage til og læne sig op ad, når de forlader bandemiljøet. Desuden er det afgørende, at familiemedlemmer har mulighed for at søge professionel rådgivning og støtte i processen. Exitprogrammer er ikke en belønning til (potentielt) kriminelle, men en forebyggende investering, der kommer hele samfundet til gode.

FAKTA:

175 personer har deltaget i Københavns Kommunes exitprogram siden 2010. Næsten hver anden af deltagerne er ikke blevet sigtet for alvorlig kriminalitet i op til et år efter, at de har afsluttet forløbet. For denne gruppe gælder det også, at fire ud af fem har afholdt sig fra at begå mindre alvorlig kriminalitet.⁴

⁴ <http://jyllands-posten.dk/indland/politiretsvaesen/ECE9821753/over-halvdelen-af-deltagerne-i-exitprogram-begaar-kriminalitet-igen/>

Efteruddannelse af fængselsbetjente

Der skal afsættes midler til mere uddannelse og efteruddannelse af fængselsbetjentene. Uddannelse og efteruddannelse skal dels sikre, at betjentene bliver bedre i stand til at screene indsatte bandemedlemmer for exit-potentiale, dels skal de gøre det lettere for betjentene at håndtere indsatte bandemedlemmer.

Opdeling af bandemedlemmer

Alternativet ønsker at afsætte midler til renovering af fængselsafsnit således, at indsatte bandemedlemmer kan placeres i mindre afdelinger og grupper. Ifølge fængselsforbundet er der behov for, at stærkt kriminelle bandemedlemmer adskilles fra øvrige fanger. Samtidig er det vigtigt, at for mange bandemedlemmer ikke blot koncentreres i én afdeling. Det nye fængsel på Falster er et positivt eksempel. Her er der mulighed for "klubhuse" med plads til op til 7 bandemedlemmer, hvilket gavner fængselspersonalet, minimerer kriminaliseringspotentialet i fængslet og letter screeningsprocessen.

STYRKET SOCIAL INDSATS

Stærke fællesskaber, tilgængelige kultur- og fritidstilbud samt en stærk og opsøgende socialindsats, er afgørende, når vi taler om at bekæmpe banderne. På den korte bane kan dette medføre flere udgifter, men ikke desto mindre vil de udgifter være en investering på den lange bane. Ved at forebygge problemer sparer samfundet nemlig en masse udgifter, fx til politi og fængsel, ligesom det øger mulighederne for, at unge i risikogruppen kan hjælpes til et bedre liv med en lys fremtid.

Vi ved fra forskningen, at bandemedlemmer ofte kommer fra fattige kår, ustabile familieforhold og manglende succes i skolen. Dette udstiller især to forhold: 1) at sociale forhold spiller en stor rolle, og 2) at den præventive indsats, der skulle forhindre banderne i at rekruttere nye medlemmer, ikke fungerer godt nok.

Rundt om i Danmark har man de seneste år udviklet målrettede tilbud til unge i risikozonen for politisk og religiøs radikaliserings, og programmer som Århus-modellen er blevet verdenskendte for den forebyggende indsats. Samme prioritering bør den forebyggende indsats for bandekriminalitet have. Den præventive indsats skal udvikles og implementeres lokalt, men kræver også prioritering på nationalt niveau.

FAKTA:

Siden 2009 er 66 pct. af de nuværende rocker- og banderelaterede personer såkaldt "nye ansigter", ifølge Justitsministeriets Forskningskontor.⁵

Styrkelse af kulturtilbud og forenings- og idrætsliv

Sociale aktiviteter og fællesskaber kan være med til at forhindre unge i at havne i kløerne på banderne. Gode, fleksible og tilgængelige kultur, idræts- og fritidstilbud er derfor et vigtigt virkemiddel, når vi taler om at forebygge bandeproblemer. Alternativet foreslår i den forbindelse tre ting:

⁵ <http://justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Pressemeddelelser/pdf/2016/Flowrapport%202016%2C%20juni.pdf>

1. Drop kommunale idrætsfaciliteters indtjeningskrav: Alternativet ønsker mere inklusion af sårbare og udsatte børn og unge. Derfor vil vi droppe det kommunale indtjeningskrav, som ekskluderer udsatte og fattige børn og unge fra at benytte faciliteterne.
2. Flere kultur-, fritids- og idrætstilbud: Alle børn og unge skal have mulighed for at passe og pleje deres fritidsinteresser og kammerater og have adgang til kulturtilbud i deres nærområde. Det gælder også børn og unge fra de mest belastede boligområder, hvorfor Alternativet vil styrke kultur-, fritids- og idrætstilbud, herunder gadeidræt i disse områder. Vi er villige til at investere i de fremtidige generationer. Det kræver både flere midler til opførelse, renovering og drift af infrastruktur, men det kræver i den grad også, at vi sætter penge af til flere varme hænder, der i øjenhøjde kan engagere og fastholde de sårbare børn og unge i et positivt alternativ til bandelivet.
3. Styrkelse af skole-foreningssamarbejde. Alternativet vil øge den økonomiske støtte til skole-foreningssamarbejde. Bl.a. vil vi gøre det muligt at ansætte flere ressourcepersoner i foreningerne.

Mentorstøtte til unge kriminelle

En fast, koordinerende og brobyggende kontaktperson eller egentlig mentorordning er ifølge det Kriminalpræventive Råd en god og velafprøvet metode til at hjælpe personer til at forlade et kriminelt miljø. Dansk forskning har vist, at tilliden til myndighederne er afgørende for unges vej ud af kriminalitet og bander. Derfor mener vi, at mentorordninger også skal udbydes til de unge, der endnu ikke har været i kontakt med politiet, men som er en del af den hårde bandekerne.

Fast-track til uddannelse og beskæftigelse for risikogrupper

Unge, som er tilknyttet bandemiljøet, eller har høj risiko for at blive bandemedlem, skal have skræddersyede tilbud til uddannelse og lærlingepladser. I Køge har den kommunale forvaltning gode erfaringer med at skræddersy beskæftigelses- og uddannelsesforløb, der matcher det enkelte bandemedlems behov. Lignende fast-track-indsatser skal målrettes og tilbydes unge, der allerede er en del af bandemiljøet eller er i risikozonen for at blive det.

Forældrenetværk og mæglergrupper

Alternativet ønsker at styrke indsatsen med forældre og frivillige, fordi stærke forældreindsatser og støttegrupper kan forebygge problemer, der senere kan lede et ungt menneske ud i kriminalitet og bander. Bl.a. foreslår vi følgende:

1. Inddragelse af forældre: Forebyggelse af bandekriminalitet kræver dels skræddersyede løsninger til den enkelte, og dels at man arbejder hele vejen rundt og inddrager familien. Derfor skal vi have forældrene på banen langt tidligere, men vi skal også give dem den fornødne hjælp og støtte til at tackle problemerne.
2. Inddragelse af nøglepersoner og lokalmiljø: Lokale græsrodder og nøglepersoner, der nyder respekt i lokalmiljøet, kan agere mæglere i verserende bandekonflikter. Aktører, der ønsker at træde ind i en mæglerrolle, skal have mulighed for at søge rådgivning og træning i konfliktløsning hos kommunen.